

СҮМБЭР СУМЫН ЭДИЙН ЗАСАГ, НИЙГМИЙГ 2018 ОНД ХӨГЖҮҮЛЭХ ҮНДСЭН ЧИГЛЭЛИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

2018.01.08

№		Дунд хугацааны зорилт	Арга хэмжээ	Шалгуур үзүүлэлт	Хүрэх үр дүн	Хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөлт	Хариуцах эзэн	Гарын үсэг
НЭГ. ЭДИЙН ЗАСГИЙН САЛБАРЫН БОДЛОГО								
Төсвийн хөрөнгийг үр ашигтай зарцуулж, хэмнэлтийг эрхэмлэн, орон нутгийн нөөцөд суурилсан жижиг дунд үйлдвэрлэлийг хөгжүүлнэ.								
1	1.1	Төсвийн сахилга батыг сайжруулж, үр ашиггүй зардлыг багасган, хэмнэлтийг эрхэмлэнэ.	1.1.1 Төсвийн үр ашиггүй зардлыг багасган, хэмнэх бодлого баримтлана.	Холбоотой зөрчил гараагүй байна.	100 хувь	1.Сар бүрийн 2-ний өдөр төрийн сангийн болон статистикийн мэдээ, татварын орлогын тулгалт хийж баталгаажуулан өгөх 2.Төсөвт байгууллагын санхүүжилт болон өдөр тутмын гүйлгээг тогтмол хийж баталгаажуулах	Санхүү албаны дарга	
2			1.1.2.Орон нутгийн хөгжлийн сангийн хөрөнгөөр хийгдэж байгаа ажлыг иргэдэд ил тод, нээлттэй болгож, тэдний хяналтыг сайжруулж, ажлын чанар үр дүнг дээшлүүлнэ.	ОНХС-аар хэрэгжүүлэх хөрөнгө оруулалтын ажлын санал авахад оролцсон нийт өрхийн эзлэх хувь Хийсэн ажлын чанар	100 хувь		ХАА-ны мэргэжилтэн	
3	1.2	Бизнесийн таатай орчин бүрдүүлж, жижиг дунд үйлдвэрлэл, үйлчилгээ эрхлэгчдийг бодлогоор дэмжинэ.	1.2.1.Иргэдийн бизнес эрхлэх таатай орчин бүрдүүлж, үйлдвэрлэл, үйлчилгээ, хөнгөн болон хүнсний бүтээгдэхүүний үйлдвэр, цех байгуулах иргэдийн үүсгэл санаачлагыг бодлогоор дэмжинэ.	5 хувиар ажлын байрыг нэмэгдүүлнэ	100 хувь		ЖДҮХоршоо хариуцсан мэргэжилтэн	
4			1.2.2.Сум хөгжүүлэх сангийн зээлийг сумын эдийн засгийн бодлоготой уялдуулан, иргэдийн оролцоо, хяналттайгаар олгож, үр ашгийг нь нэмэгдүүлнэ.	Жижиг дунд үйлдвэрлэл, үйлчилгээ эрхлэгчдэд олгох зээлийн хүртээмжийг нэмэгдүүлж, эргэн төлөлтийг жигдрүүлнэ.	Эргэн төлөлтийн хувь -50-иас багагүй		ЖДҮХ,Хоршоо хариуцсан мэргэжилтэн	
5			1.2.3 Суманд үйл ажиллагаа явуулж байгаа бүх төрлийн хоршооны үйл ажиллагааг дэмжиж, мэргэжил арга зүйгээр ханган хамтарч ажиллана.	Хоршоологчдын байртай болгож, үйл ажиллагаа жигдэрнэ.			ЖДҮХоршоо хариуцсан мэргэжилтэн	
ХОЁР.ХӨДӨӨ АЖ АХУЙН САЛБАРЫН БОДЛОГО								
Бүс нутгийн онцлогт тохирсон эрчимжсэн мал аж ахуй, газар тариалангийн үйлдвэрлэлийг хөгжүүлнэ.								
6	2.1	Бэлчээрийн мал аж ахуйг эрсдлээс хамгаалж, үүлдэр угсааг сайжруулж ашиг шимийг дээшлүүлнэ.	2.1.1.Малыг индексжүүлсэн даатгалд хамруулж, эрсдлээс хамгаална.	Даатгалд хамрагдсан малын эзлэх хувь	Өмнөх оныхоос 10 хувиар өссөн байна.		МЭУТасаг, мэргэжилтнүүд	
7			2.1.2. Мал сүргийг ээмэгжүүлэн цахим бүртгэлд оруулж, мэдээллийн санг нэмэгдүүлнэ.	Нийт малын 8 хувийг ээмэглэж, цахим санд бүртгэнэ.	Бог малын 20 хувь, үхрийг 100 хувь ээмэглэж цахим санд бүртгэнэ.		МЭУТасаг	
			2.1.3 Мал хамгаалах хөтөлбөрийг үргэлжлүүлэн хэрэгжүүлнэ.	Хөтөлбөр биелэгдсэн байна.	100 хувь		МЭУТасаг	
			2.1.4 Цөөн малтай 10 өрхийг малжуулна.	Гүйцэтгэлээр	100 хувь		МЭУТасаг	

8			2.1.5. Бэлчээрийн менежментийн төлөвлөгөөг боловсруулан бэлчээрийн ашиглалт, хамгаалалтыг сайжруулна.	Бэлчээр сайжирсан байна.	100 хувь		ЖДҮХ,Хоршоо хариуцсан мэргэжилтэн, МЭҮТасаг	
9			2.1.6.Төрөөс хүнс, хөдөө аж ахуйн талаар баримтлах бодлого, “Монгол мал” үндэсний хөтөлбөрийн 2 дахь үе шатны төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг үргэлжлүүлэнхэрэгжүүлнэ.	Хөтөлбөрийн хэрэгжилт хангагдана.	100 хувь		ЖДҮХоршоо хариуцсан мэргэжилтэн, МЭҮТасаг	
10			2.1.7 Бэлчээр хамгаалах малчдын бүлэг байгуулан бэлчээрийг зохистой ашиглах, сайжруулах, хамгаалах, талхлагдсан бэлчээрийг нөхөн сэргээхэд малчдыг татан оролцуулна.	Бэлчээр хамгаалах малчдын бүлгийг сургалтанд хамруулж чадавхижуулна.	100 хувь		ЖДҮХоршоо хариуцсан мэргэжилтэн, МЭҮТасаг	
11			2.1.8 Бэлчээрийн хөнөөлт мэргэгч үлийн цагаан огтоно, хөнөөлт шавьжийн тоо толгой, тархалт, байршлийг тогтоон, устгал хийнэ.	Зохион байгуулсан арга хэмжээний тоо-2 удаа 1-рт судалгаа хийгдэнэ. 2-рт устгалын ажил хийгдэнэ.	17 мя- га-гаар		ЖДҮХ,Хоршоо хариуцсан мэргэжилтэн, МЭҮТасаг	
12			2.1.9 Сумын бэлчээрийн даацыг тодорхойлох ажлыг хавар намрын улиралд зохион байгуулна.	2 удаа	100 хувь		ЖДҮХоршоо хариуцсан мэргэжилтэн, МЭҮТасаг	
13	2.2	Эрчимжсэн аж ахуйг дэмжиж, бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэлийг нэмэгдүүлнэ.	2.2.1. Эрчимжсэн мал аж ахуйг уламжлалт бэлчээрийн мал аж ахуйтай хослуулан хөгжүүлэхийг тэргүүлэх чиглэлээ болгоно.	Бүтээгдэхүүний тоо өссөн байна	100 хувь		МЭҮТасаг	
			2.2.2 Туслах аж ахуй эрхэлдэг айл өрхийг суурьшлын бүсэд гаргана.	Гарсан өрхийн тоо	100 хувь		МЭҮТасаг	
14	2.3.	Бэлчээрийн усан хангамжийг нэмэгдүүлэх арга хэмжээ авна.	2.3.1 Хөдөөгийн усан хангамж, хүрэлцээг нэмэгдүүлэх малчдын санаачлагыг дэмжин, төсөл хөтөлбөр, орон нутгийн хөрөнгөөр инженерийн хийцтэй болон гар худаг шинээр гаргах, сэргээн засварлах ажлыг мэргэжлийн байгууллагуудтай хамтран зохион байгуулна.	Гаргасан, засварласан худгийн тоо	100 хувь		МЭҮТасаг	
15	2.4	Мал эмнэлгийн чанар, хүртээмжийг нэмэгдүүлж, малын халдварт болон халдварт бус өвчнөөс урьдчилан сэргийлнэ.	2.4.1 Малын эрүүл мэндийг хамгаалахтай холбогдсон төрийн бодлогын хэрэгжилтийг орон нутагтаа оновчтой зохион байгуулах, гоц халдварт, халдварт өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх, эмчлэх, эрүүлжүүлэх ажлыг хуулийн хугацаанд чанартай шуурхай зохион байгуулна.	Вакцинжуулалт хамрагдах малын тоо	100 хувь		МЭҮТасаг	
16	2.5	Газар тариалангийн үйлдвэрлэлийг	2.5.1 Өрх, иргэдийг төмс, хүнсний ногоо, жимс жимсгэнэ тариалж	Өмнөх оноос 10% өссөн үзүүлэлттэй байна.	100 хувь		ЖДҮХоршоо хариуцсан	

		нэмэгдүүлнэ.	өөрсдийн хэрэгцээг хангах санаачлагыг дэмжиж, арга зүйгээр хангаж ажиллана.				мэргэжилтэн	
17	2.6	Хөнгөн үйлдвэрлэлийг дэмжиж, бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэлийг нэмэгдүүлнэ.	2.6.1.“Жижиг дунд үйлдвэрийг дэмжих сан”, “Сум хөгжүүлэх сан”-аас зээл олгох замаар орон нутагтаа үйлдвэрлэлийг нэмэгдүүлж ажлын байрыг бий болгоно.	Жижиг дунд үйлдвэрлэл, үйлчилгээ эрхлэгчдэд олгох зээлийн хүртээмжийг нэмэгдүүлнэ. ЖДҮДС, СХСангийн зээлийн эргэн төлөлт, ашиглалтыг сайжруулна.	Бий болсон байнгын ажлын байрны тоо Эргэн төлөлтөөр		ЖДҮХоршоо хариуцсан мэргэжилтэн	
18	2.7	Хүнсний үйлдвэрлэлийг дэмжиж, хүнсний аюулгүй байдлыг хангана.	2.7.1 Хүн амаа аюулгүй эрүүл хүнсээр хангах бодлого баримтлаж, тавих хяналтыг чангатгана.	Иргэд эрүүл хүнсээр хангагдана.	Үйл ажиллагаа жигдэрнэ.		Эрүүл ахуйч	
19	2.8	Хуулийн хэрэгжилтийг хангах чиглэлээр	2.8.1 Тусгай зөвшөөрлийг хуулийн хүрээнд цаг алдалгүй шийдвэрлэнэ.	Хуулийн шаардлага хангасан аж ахуй нэгжүүдэд олгосон зөвшөөрөл	Тухай бүр		Эрүүл ахуйч	
20			2.8.2. “Усны аюулгүй байдлын төлөвлөгөө”-ний хэрэгжилтийг хангаж ажиллана.	Иргэд эрүүл аюулгүй амьдрах нөхцөл бүрдэнэ.	Гүйцэтгэлээр		Эрүүл ахуйч, Байгаль орчны улсын байцаагч	

ГУРАВ. ГАЗРЫН ХАРИЛЦАА, БАРИЛГА, ХОТ БАЙГУУЛАЛТ, ДЭД БҮТЦИЙН САЛБАРЫН БОДЛОГО

Сумын төвийн дэд бүтцийг нэмэгдүүлж, иргэдийн эрүүл аюулгүй орчинд амьдрах нөхцлийг бүрдүүлэн, хот тохижилтийг сайжруулна.

21	3.1	Газар зохион байгуулалтын менежментийг сайжруулж, газар олголтыг эрчимжүүлнэ.	3.1.1. Иргэдийн өмчлөлийн газрын хэмжээг нэмэгдүүлнэ.	Тухайн жилийн газар зохион байгуулалтын төлөвлөгөө	100 хувь		Газрын даамал	
22			3.1.2. Түгээмэл тархацтай ашигт малтмалын нөөцийн ашиглалтад хяналт тавьж ажиллана.	Мэдээллийн сантай болсон байна.	100 хувь		Байгаль орчны байцаагч	
23			3.1.3 Найрамдал хотхонд ус зайлуулах систем байгуулах, орон сууцны барилгын техникийн давхрыг үйлдвэрлэл үйлчилгээний зориулалтаар засварлана.	Засварлах техникийн давхрын тоо	2-оос доошгүй		Орлогч дарга, ХАА-ны мэргэжилтэн	
24			3.1.4 Ашигт малтмалын нөөцийн талаар судлан, мэдээллийн сан бүрдүүлж, хамгаалах, ашиглалт олборлолт явуулж буй газрын үйл ажиллагаанд хяналт тавьж, нөхөн сэргээлтийг тогтмол хийлгэнэ.	Ашигт малтмалын мэдээллийн сан бүрдүүлнэ.	100 хувь		Байгаль орчны байцаагч	
			3.1.5 Иргэд, газар ашиглагч, эзэмшигч аж ахуйн нэгж байгууллагуудын газрын төлбөрийг бүрэн төвлөрүүлэх арга хэмжээ авна.	Газрын төлбөрийн хэмжээ нэмэгдэнэ.	Гүйцэтгэлээр		Байгаль орчны байцаагч	
25			3.1.6.Өвөлжөө хаваржааны доорхи газрыг зурагт оруулж, сумын хэмжээнд тоон мэдээлэлд оруулна.	Гүйцэтгэлээр	100 хувь		Газрын даамал	
26			3.2		3.2.1 Газрын биржийн цахим системийг нэвтрүүлнэ.	Газрын биржийн цахим системээр газар өмчлөл, эзэмшил, төсөл, сонгон шалгаруулалт, дуудлага худалдааг зохион байгуулна.	100 хувь	

27	3.3	Хот суурин газрын дэд бүтцийг нэмэгдүүлж, иргэдийн эрүүл, аюулгүй орчинд амьдрах нөхцлийг бүрдүүлэн, хот тохижилтыг сайжруулна.	3.3.1. 1 дүгээр багт бие засах газар байгуулах, зөөврийн хогийн сав байршуулах	Гүйцэтгэлээр	100 хувь		Орлогч дарга, ХАА-ны мэргэжилтэн	
28			3.3.2. Найрамдал хотхоны "Цэргийн алдар" хөшөөг тохижуулна.	Гүйцэтгэлээр	100 хувь		Орлогч дарга, ХАА-ны мэргэжилтэн	
29			3.3.3 Ө	Гүйцэтгэлээр	100 хувь		Орлогч дарга, ХАА-ны мэргэжилтэн	
30			3.3.4 2 дугаар багийн ХБ 11,12 дугаар байрны дээвэр, фасад, орц, РР-ны байрны гадна фасадыг засварлана.	Гүйцэтгэлээр	100 хувь		Орлогч дарга, ХАА-ны мэргэжилтэн	
31			3.3.5 2018 онд хийгдэх ажлын зураг төсөв хийлгэх	Гүйцэтгэлээр	100 хувь		ХАА-ны мэргэжилтэн	
32			3.3.6 Гэр хорооллын 2 усан санд ухаалаг систем суурилуулна.	Худгийн тоо-2	100 хувь		ХАА-ны мэргэжилтэн	
33			3.3.7.Тохижилт Сүмбэр ОНӨААТҮГ-ын үйл ажиллагааг дэмжин техник тоног төхөөрөмж, ажиллах хүчээр бүрэн хангах бодлого барьж ажиллана.	Техник тоног төхөөрөмж засварлана.	100 хувь		Орлогч дарга, ХАА-ны мэргэжилтэн	
34			3.3.8 ШШГА-ны 75 айлын орон сууцны гадна фасадыг засварлана.	Гүйцэтгэлээр	100 хувь		Орлогч дарга, ХАА-ны мэргэжилтэн	
35			3.3.9 Нийтийн эзэмшлийн талбайг тохижуулна.	Гүйцэтгэлээр	100 хувь		Орлогч дарга, ХАА-ны мэргэжилтэн	
36			3.3.10 Сумын төвд өмчлөлд авсан газруудын цахилгаан хангамжийг үе шаттай шийдвэрлэнэ.	Гүйцэтгэлээр	100 хувь		Орлогч дарга	
37			3.3.11 Нийтийн эзэмшлийн талбайд явган хүний зам тавих, гэрэлтүүлэг хийх ажлыг үргэлжлүүлнэ.	Шинээр тавигдсан зам, гэрэлтүүлэгийн тоо	100 хувь		Орлогч дарга, ХАА-ны мэргэжилтэн	

ДӨРӨВ. НИЙГМИЙН БОДЛОГО

Хүний хөгжлийг бүх талаар дэмжиж, ажлын байрыг нэмэгдүүлэн, иргэдийн амьжиргааг тогтвортой дээшлүүлж, иргэдийн боловсрол, соёл, эрүүл мэндийн үйлчилгээний чанар хүртээмжийг сайжруулна.

4.1 Эрүүл мэндийн салбар

38	4.1	Эрүүл мэндийн урьдчилан сэргийлэх тогтолцоог сайжруулан, оношилгоо үйлчилгээний чанар хүртээмжийг нэмэгдүүлнэ.	4.1.1 Өрхийн эрүүл мэндийн төвийн эмч, эмнэлгийн мэргэжилтнүүдийн мэдлэг ур чадварыг дээшлүүлж, давтан сургалтанд хамруулж, тогтвор суурьшилтай ажиллуулна.	Сургалтанд хамрагдсан эмчийн тоо-2	Үйлчилгээний чанар сайжирна		Эрүүл ахуйч		
39			4.1.2.Иргэдэд эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээг чанартай, тэгш, хүртээмжтэй хүргэх бодлого баримтлана.	Эрүүл мэндийн үйлчилгээ хүртээмжтэй болно.	100 хувь			Эрүүл ахуйч	
40			4.1.3 Хөдөөгийн багийн иргэдэд эрүүл мэндийн цогц үйлчилгээг хүргэнэ.	Жилд 2 удаа	100 хувь			Эрүүл ахуйч	
41			4.1.4.Хувийн эмнэлэг, сувилал байгуулах ажлыг бодлогоор дэмжинэ.	Хувийн эмнэлэг, сувилал байгуулах санал				Эрүүл ахуйч	
42			4.1.5 Нөхөн үржихүйн тусламж үйлчилгээний чанар хүртээмжийг нэмэгдүүлж, нялхсын эндэгдлийг бууруулна.	Төрөх тасгийг эх, нярайн нэг удаагийн цомгоор хангана. Нялхсын эндэгдлийн суурь түвшин өмнөх оноос буурсан байна.	100 хувь			Эрүүл ахуйч	
43			4.1.6 ӨЭМТ-ийг шаардлагатай тоног төхөөрөмжөөр хангана.	Тоног төхөөрөмжийн тоо	Гүйцэтгэлээр			Эрүүл ахуйч	
4.2. Боловсрол, соёл урлаг, спортын салбар									
44	4.2	Цэцэрлэг, сургуулийн хүрэлцээ хангамжийг нэмэгдүүлж, боловсролын үйлчилгээний чанарыг сайжруулна.	4.2.1.Хувийн хэвшлийн сургууль, цэцэрлэг шинээр байгуулахыг бодлогоор дэмжинэ.	Газрын бодлогоор дэмжсэн хувийн сургууль, цэцэрлэгийн тоо			Нийгмийн бодлого хариуцсан мэргэжилтэн		
45			4.2.2.Сургуулиудын багшлах боловсон хүчнийг чадваржуулж, сургалтын материаллаг баазыг үе шаттай өргөжүүлнэ.	Хүүхдийн суралцах орчин сайжирна.	100 хувь			Нийгмийн бодлого хариуцсан мэргэжилтэн	
46			4.2.3.Канад загварын цэцэрлэгийг ашиглалтанд оруулна.	Барилгын үйл ажиллагааг үргэлжлүүлнэ	100 хувь			Нийгмийн бодлого хариуцсан мэргэжилтэн	
47			4.2.4 Аяганы хорооллын цэцэрлэгийн хашаа, тоглоомын талбайн тохижилтыг хийнэ.	Хүүхдийн хүмүүжих орчин сайжирна.	100 хувь			ХАА-ны мэргэжилтэн	
48			4.2.5. Соёл урлаг,спортыг дэмжих арга хэмжээний хөтөлбөр боловсруулж хэрэгжүүлнэ.	Төлөвлөгөө хэрэгжсэн байна	100 хувь			Нийгмийн бодлого хариуцсан мэргэжилтэн	
49			4.2.6.Олон улсын болон, улс, бүсийн чанартай урлаг, спортын уралдаан тэмцээнд амжилттай оролцсон баг хамт олон, иргэд, хүүхэд залуучуудыг урамшуулах бодлогыг үргэлжлүүлэн хэрэгжүүлнэ.	Гаргасан амжилтаар	100 хувь			Нийгмийн бодлого хариуцсан мэргэжилтэн	

50			4.2.7 2 дугаар сургуулийн хичээлийн шинэ байрны зураг төсвийг хийнэ.	Зураг, төсөв хийгдсэн байна.	100 хувь		Нийгмийн бодлого хариуцсан мэргэжилтэн	
51			4.2.9 Хүүхэд харах үйлчилгээг орон нутагтаа хэрэгжүүлнэ.	Хуулийн хэрэгжилт хангагдана.	100 хувь		Нийгмийн бодлого хариуцсан мэргэжилтэн	
52			4.2.10 Сургуулиудын ширээ, сандлыг шинэчлэн сайжруулна.	Шинэчлэх ширээ сандлын тоо	Гүйцэтгэлээр		Нийгмийн бодлого хариуцсан мэргэжилтэн	
53			4.2.11 Цэцэрлэгийн тоглоом, зөөлөн эдлэлийг сайжруулна.	Зөөлөн эдлэл сайжруулсан цэцэрлэгийн тоо	Гүйцэтгэлээр		Нийгмийн бодлого хариуцсан мэргэжилтэн	
54	4.3	Соёл, урлаг, спортын байгууллагуудын үйлчилгээний чанар хүртээмжийг дээшлүүлнэ	4.3.1 Боржигон түүх соёлын өвийг судлан сурталчлах, сэргээх арга хэмжээ авна	Хуулийн хэрэгжилт хангагдана.	100 хувь		Нийгмийн бодлого хариуцсан мэргэжилтэн	
55			4.3.2 Өсвөрийн “Боржигин уртын дуу”-ны уралдааныг зохион байгуулна.	Түүх соёлоо сэргээх, өвлүүлэн үлдээнэ	100 хувь		Нийгмийн бодлого хариуцсан мэргэжилтэн	
56			4.3.3 Хүн амд эрүүл мэндийн боловсрол олгох , эрүүл аж төрөх ёс, зан үйлийг хэвшүүлэхэд нийтийн биеийн тамирыг чиглүүлнэ.	Хүн амд эрүүл мэндийн боловсрол олгогдоно.	100 хувь		Нийгмийн бодлого хариуцсан мэргэжилтэн	
57			4.3.4 Суманд үйл ажиллагаа явуулж байгаа урлагийн болон, биеийн тамир спортын холбоодтой хамтран ажиллана.	Хамтын ажиллагаа сайжирна	100		Нийгмийн бодлого хариуцсан мэргэжилтэн	
58	4.4	Хүүхэд залуучуудын бодлого зохицуулалт	4.4.1 Гэр бүлийн хүчирхийлэлтэй тэмцэх ажлыг хуулийн хүрээнд хэрэгжүүлэх “Хамтарсан баг”-ийн үйл ажиллагааг дэмжиж ажиллана.	Хамтарсан багийг чадавхижуулах ажлыг 4 удаас зохион байгуулах Гэр бүлийн хүчирхийлэлтэй тэмцэх тухай хуулийг орон нутгийн иргэдэд сурталчлах	100 хувь		Нийгмийн бодлого хариуцсан мэргэжилтэн	
4.3. Хүн ам, хөдөлмөр эрхлэлт, нийгмийн хамгааллын салбар								
59	4.5	Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжиж, ажилгүйдлийг бууруулна.	4.5.1.Зорилтот бүлгүүдийн хөдөлмөр эрхлэлтийг бодлогоор дэмжиж, өрхийн орлогыг нэмэгдүүлнэ.	Өрхийн орлогыг нэмэгдүүлсэн байдал-30 өрх			Нийгмийн бодлого хариуцсан мэргэжилтэн	
60			4.5.2.Залуучуудыг ажлын байртай болоход нь чиглэсэн мэргэжлийн сургалтад хамруулж, хөдөлмөр эрхлэлтийг бодлогоор дэмжинэ.	Түр ажлын байр-70 байнгын ажлын байр-40 давтан сургалтын тоо-2	100 хувь		Нийгмийн бодлого хариуцсан мэргэжилтэн	
61			4.5.3 Нийгмийн салбаруудад чиглэсэн хөтөлбөр боловсруулан хэрэгжүүлнэ.	Хэрэгжилтээр	100 хувь		Нийгмийн бодлого хариуцсан мэргэжилтэн	

ТАВ. БАЙГАЛЬ ОРЧИН, НОГООН ХӨГЖЛИЙН БОДЛОГО

5.1. Байгаль, хүний эрүүл мэндэд ээлтэй ногоон хөгжлийн чиглэлээр

Байгаль орчинд нөлөөлөгч хүчин зүйлүүдийн сөрөг нөлөөллийг бууруулж, байгаль орчны доройтлыг сааруулан, экологийн тэнцвэрт байдлыг хадгална.

62	5.1	Ногоон бүс, ойн зурвас байгуулах, газрын хөрсийг нөхөн сэргээх замаар байгаль орчны доройтлыг сааруулна.	5.1.1. Бүх нийтийн байгаль орчны боловсролыг дээшлүүлэх, байгаль хамгаалахад олон нийтийн оролцоог нэмэгдүүлнэ.		Сумын хэмжээнд	1. 2, 3-р улиралд багтаан иргэдэд сургалт, сурталчилгааны ажил зохион байгуулж мэдлэг мэдээллээр хангасан байна.	Байгаль орчны байцаагч	
63			5.1.2 Байгаль орчны талаарх бодлого, шийдвэрийг олон нийтэд хүргэх, шинэ мэдээ, мэдээллээр хангахад бүх төрлийн мэдээллийн хэрэгслээр өргөнөөр ашиглана.	Байгаль орчны хууль тогтоомжууд болон иргэдийн оролцоог нэмэгдүүлэх үйл ажиллагааг сурталчлан мэдээлэл хүргэн, нөлөөллийн арга хэмжээнүүдийг үр дүнтэй хэрэгжүүлсэн байна.	СОНХСан	1. Байгаль орчны хууль тогтоомжууд болон иргэдийн оролцоог нэмэгдүүлэх үйл ажиллагааг сурталчлан мэдээлэл хүргэн, нөлөөллийн арга хэмжээнүүдийг үр дүнтэй хэрэгжүүлсэн байна.	Байгаль орчны байцаагч	
64		Байгаль орчныг хамгаалж, байгалийн нөөц баялгийг зохистой ашиглан сайжруулахад олон нийтийн оролцоог хангана.	5.1.3 Хог хаягдлыг багасгах, орчны бохирдол доройтлыг хязгаарлах арга хэмжээг үе шаттай авч хэрэгжүүлэн, хөрсний бохирдлыг багасгана.	-Цэвэрлэх туурь балгас, хур хог хаягдал бүхий талбайн хэмжээ 20 га	Цэвэрлэх туурь балгас, хур хог хаягдал бүхий талбайн хэмжээ 20 га	1. 3,4-р улиралд цэвэрлэгээний ажлыг зохион байгуулна. нийт цэвэрлэх талбайн хэмжээ 20га	Байгаль орчны байцаагч	
65			5.1.4 Эзэнгүй орхигдсон нүх суваг шуудууг эзэнжүүлэн булж тэгшлэнэ.	-эзэнгүй орхигдсон нүх, суваг шуудууны судалгааг гарган холбогдох эзнийг олж тогтоох - нүх , суваг шуудууг булж , тэгшлүүлэх	2 га	1. 3,4-р улиралд тодорхой ажлыг зохион байгуулан эзэнгүй орхигдсон суваг шуудууг тогтоон булж тэгшилсэн байна.	Байгаль орчны байцаагч	

5.2. Экосистемийн тэнцвэрт байдлыг хадгалах чиглэлээр

66	5.2	Усны нөөцийг бохирдол, хомсдолоос хамгаалж, зохистой ашиглана.	5.2.1.Булаг, шанд, рашааны эхийг хашиж хамгаална.	Зохион байгуулсан ажил -2	100 хувь	1. Булаг шандны цэвэрлэгээг 2 удаа зохион байгуулж байна.	Байгаль орчны байцаагч	
67			5.2.2 Сумын хэмжээний усан сан,худаг уст цэгийн тооллого хийж, мэдээллийн баазыг шинэчилж, тавих хяналтыг сайжруулна.	Мэдээлэлд орсон худгийн тоо Хийсэн хяналт шалгалтын тоо	100 хувь	1. 3,4-р улиралд худаг уст цэгийн тооллогыг чанартай зохион байгуулан мэдээллийн сантай болсон байна.	Байгаль орчны байцаагч	
68			5.2.3.Доройтож талхлагдсан бэлчээрийг хашиж хамгаалах, таримал бэлчээр бий болгох, бороо цасны ус хуримтлуулж хөв цөөрөм байгуулах хүсэлтэй иргэн, аж ахуй нэгж байгууллын санаачлагыг дэмжинэ.	Гүйцэтгэлээр	100 хувь			ЖДҮХоршоо хариуцсан мэргэжилтэн

5.3 Аялал жуулчлалыг хөгжүүлэх ажлын хүрээнд:

69	5.3	Аялал жуулчлалын салбарыг хөгжүүлж, материаллаг баазыг бэхжүүлнэ.	5.3.1 Суманд аялал жуулчлалын салбарыг хөгжүүлж, аялал жуулчны бааз байгуулах иргэн, аж ахуй нэгжийг бодлогоор дэмжинэ. 5.3.2 Аялал жуулчлалын отоглох бүсийг тохижуулна.	Тухайн жилийн гүйцэтгэлээр	100 хувь	1. тусгай хамгаалалттай газар нутгийн орчныг тохижуулах, отоглох бүсийн орчныг сайжруулсан байна.	Байгаль орчны байцаагч	
----	-----	---	--	----------------------------	----------	---	------------------------	--

ЗУРГАА .ЗАСАГЛАЛЫН БОДЛОГО

Ард иргэдийнхээ оролцоонд тулгуурлан , төрийн хууль дээдэлсэн цэгцтэй бодлого баримтална.

70	6.1	Төрийн албан	6.1.1 Төрийн албаны гажуудал, алдаа	Төрийн албаны тухай хууль	100 хувь		Тамгын дарга,	
----	-----	--------------	-------------------------------------	---------------------------	----------	--	---------------	--

		хаагчийн харилцаа, хандлага, ёс зүйг сайжруулж, хариуцлагыг нэмэгдүүлнэ.	дутагдлыг арилгаж, төр иргэний итгэлцлийг бэхжүүлж, шударга төрийн зарчмыг баримтална.	болон нийтийн албанд нийтийн болон хувийн ашиг сонирхлыг зохицуулах, ашиг сонирхлын зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх тухай хууль тогтоомжийг хэрэгжилтийг хангана.			БЗД нар	
71	6.2	Төрийн үйлчилгээний ил тод байдлыг ханган, төрийн үйлчилгээг шуурхай, хүртээмжтэй, чанартай хүргэнэ.	6.2.1. Төрийн албыг мэргэшсэн, чадварлаг, шударга, хариуцлагатай улс төр, авлигаас ангид албан хаагчдаар бүрдүүлэх, тэднийг ажлын байранд нь давтан сургах, дадлагажуулах ажлыг үе шаттай зохион байгуулна.	Мэргэжил, ур чадварыг дээшлүүлэх сургалтын тоо Хамрагдсан албан хаагчдын тоо	ТАХаагчдын ур чадвар сайжирна.		Тамгын дарга БЗД нар	
72			6.2.2. Иргэний бүртгэл мэдээллийг боловсронгуй болгож, холбогдох байгууллагуудтай хамтран иргэдийн шилжилт хөдөлгөөнийг цэгцэлнэ.	Иргэний бүртгэлийн 8 төрлийн үйлчилгээний чанар хүртээмж сайжирна.	Иргэдийн хөдөлгөөн цэгцтэй болно.		Сумын улсын бүртгэгч	
73			6.2.3. Иргэдэд мэдээлэл хүргэх ажлыг чанаржуулж, сум багийн Засаг дарга нарын ажлын мэдээллийг холбогдох хуулийн хүрээнд иргэдэд мэдээлж, үнэлэлт дүгнэлт өгнө.	Иргэд мэдээ, мэдээллээр хангагдана.	Жилд 3-аас доошгүй удаа		Тамгын дарга, БЗД нар	
74			6.2.4. Сум багийн гамшгаас хамгаалах төлөвлөгөөг тодотгож, иргэдийн гамшгаас хамгаалах мэдлэг чадварыг бататгахад чиглэсэн дадлага сургалтыг тасралтгүй явуулах, гамшгийн хор уршгийг арилгах, аврах зориулалттай тусгай багаж, тоног төхөөрөмж, техник хэрэгслийн хангамжийг сайжруулах,	Гамшгаас хамгаалах хууль тогтоомжийн хэрэгжилтийг хангаж ажиллана. Гэрээ байгуулсан аж ахуй нэгж байгууллагын тоо-4-5 Зохион байгуулсан сургалт-2-3 Хамрагдсан албан хаагчдын тоо-66	Төлөвлөгөөний дагуу		Тамгын дарга БЗД нар	
75			6.2.5 Сум багийн дарга нарт хуулиар олгогдсон эрхийн дагуу хууль тогтоомж зөрчсөн аливаа этгээдэд захиргааны хариуцлага ногдуулах үйл ажиллагааг хэрэгжүүлнэ.	Зөрчлийн тухай хуулийн хэрэгжилтийг хангана.	Иргэдийг мэдээллээр хангана		Тамгын дарга БЗД нар	
76			6.2.6 Иргэдээс ирүүлсэн өргөдөл гомдол, хариутай бичгийг хугацаанд нь шийдвэрлэж хариу мэдэгдэх	Өргөдлийг хуулийн хугацаанд шийдвэрлэх	Хуулийн хэрэгжилт хангагдана.		Архив, албан хэрэг хөтлөлт хариуцсан ажилтан	
6.3. Гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх, нийгмийн дэг журмыг хангах чиглэлээр								
77	6.3	Иргэдийн амгалан тайван, аюулгүй орчинд амьдрах нөхцлийг бүрдүүлж, олон нийтийн оролцоог нэмэгдүүлнэ.	6.3.1. Эрх зүйн сурталчилгааны дунд хугацааны хөтөлбөрийн хүрээнд иргэдийн эрх зүйн албан бус сургалт зохион байгуулна.	Тухайн жилийн төлөвлөгөөний хэрэгжилт	Иргэдийн эрх зүйн мэдлэг дээшилнэ.		Эрх зүйн сургалт, дотоод ажил хариуцсан мэргэжилтэн	
78			6.3.2. Гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэхтэй тэмцэх, нийгмийн хэв журмыг сахиулах ажлыг чанаржуулан, иргэдийн амар тайван амьдрах нөхцлийг бүрдүүлнэ.	Гэмт хэргийн тоо буурсан байна.	Гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх ажлын чанар сайжирна.		Сумын ГХУСАЗЗ, эрх зүйн сургалт хариуцсан мэргэжилтэн	
79			6.3.3 Сумын нутаг дэвсгэрт үйл ажиллагаа явуулж байгаа гадаад дотоодын төрийн бус байгууллага, олон улсын байгууллага, хувийн хэвшлийн байгууллагуудтай хамтран ажиллана.	Хамтын ажиллагааны үр дүн дээшилнэ.	Нийгмийн бодлогын мэргэжилтэн		Тамгын дарга	

6.4 Батлан хамгаалах чиглэлээр

80		Батлан хамгаалах хууль тогтоомжийг сурталчлах, хэрэгжилтийг зохион байгуулах	6.4.1 Нутаг дэвсгэртээ батлан хамгаалах хууль тогтоомжийг сурталчлах, хэрэгжилтийг хангах	Зохион байгуулсан ажлын тоо-4 удаа	Хуулийн хэрэгжилт хангагдана.		Тамгын дарга, БЗД нар	
81	6.4	Цэргийн бүртгэл, цэрэг татлагыг зохион байгуулах, цэргийн албыг биеэрэр дүйцүүлэн хааж байгаа иргэдтэй сургалт явуулах, мөнгөн төлбөрийн тооцоо хийх,	6.4.2 Цэргийн тоо бүртгэлийг зохион байгуулах 6.4.3. Цэргийн мэргэжлийн удирдлагын дээд байгууллагаас тогтоосон хяналтын тоонд багтаан хугацаат цэргийн албаны татлагыг зохион байгуулах	Жилд 3 удаа Шинэчилсэн бүртгэл -1 Цэрэг татлага -2	Хуулийн хэрэгжилт хангагдана.		Тамгын дарга, БЗД нар	
82		Цэргийн насны болон өсвөр насны дунд эх оронч үзэл , хүмүүжил олгоход чиглэсэн ажил зохион байгуулах	6.4.4 Батлан хамгаалах хууль тогтоомж болон цэргийн албаны тухай хууль тогтоомжийг орон нутагт хэрэгжүүлэх	Цэргийн насны залуучуудыг эрүүлжүүлэх ажлыг -1 удаа Эх оронч үзэл хүмүүжил төлөвшүүлэх ажил зохион байгуулах -2 удаа	Хуулийн хэрэгжилт хангагдана.		Тамгын дарга, БЗД нар	

Боловсруулсан:

Дах мэргэжилтэн

Б.Батчимэг